

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ УРБООКОЛОГІЧНИМИ ПРОБЛЕМАМИ РЕГІОНУ В УКРАЇНІ

У статті розглядаються одним з найбільш актуальних економічних та екологічних проблем, а саме проблема утилізації відходів. У статті пропонується методика, яка використовується для маркетингових досліджень, аналізу та прийняття рішень. Швидкий процес світового економічного розвитку породила безвідповідальне ставлення до природи. Екологічна система нашої планети загрожує деградацією. Сьогодні Україна поступово стає головним «сміттєва корзина» з Європи. Людство досягло до висновку, що вони потребують в корені змінити своє ставлення до побутових сміттям. На початку 80-х рр відбулося переоцінки ідеологічних цінностей реорле. У розвинених країнах усвідомили, що постійне заповнення звалищ не вирішує проблему. Охорона навколишнього середовища і створення безпечних умов для життя населення є одним з головних завдань, які офіційно ставить перед собою Україна.

Ключові слова: екологія, господарство, проблеми, побутові відходи, утилізація, регіон.

В статье рассматриваются одним из наиболее актуальных экономических и экологических проблем, а именно проблема утилизации отходов. В статье предлагается методика, которая используется для маркетинговых исследований, анализа и принятия решений. Быстрый процесс мирового экономического развития породила безответственное отношение к природе. Экологическая система нашей планеты угрожает деградацией. Сегодня Украина постепенно становится главным «мусорная корзина» из Европы. Человечество достигло к выводу, что они нуждаются в корне изменить свое отношение к бытовому мусором. В начале 80-х гг произошло переоценки идеологических ценностей реорле. В развитых странах осознали, что постоянное заполнение свалок не решает проблему. Охрана окружающей среды и создание безопасных условий для жизни населения является одним из главных задач, которые официально ставит перед собой Украина.

Ключевые слова: экология, хозяйство, проблемы, бытовые отходы, утилизация, регион.

The article examines one of the most pressing economic and environmental problems, namely the problem of waste disposal. The article proposes a methodology which is used for marketing research, analysis and decision-making.

The rapid process of global economic development spawned irresponsible attitude towards the nature. Ecological system of our planet is threatened by the degradation. Today Ukraine gradually becomes the main «wastebasket» of Europe. Humanity has reached the conclusion that they need fundamentally change their attitude to the household waste. In the early 80th occurred the revaluation of ideological values of people. The developed countries have realized that a permanent filling of dumps does not solve the problem. Environmental Protection and creation of safe conditions for life of the population is one of the main tasks that officially set itself Ukraine.

Key words ecology, economy, problems, domestic wastes, recycling, region.

Вступ

На сьогодні Україна – одна з найбільш забруднених і екологічно напружених країн світу. Для порівняння: техногенне навантаження на одиницю площі в нашій країні вдесятеро перевищує таке в Росії. Порівняння з передовими

країнами світу просто некоректне, оскільки в них утилізація промислових відходів здійснюється на 65-80 % поточного виходу. Надію вселяє той факт, що ще років 15-20 тому ситуація в більшості країн була приблизно такою самою, як сьогодні в Україні: відходи в основному відправляли на

смітники, полігони для поховання або спалювали. Людство дійшло висновку, що потрібно принципово змінювати підхід до подальшої долі побутового сміття як такого. Переоцінка цінностей у світі сталася на початку 80-х років ХХ ст., коли розвинені країни зрозуміли, що постійне заповнення сміттєзвалищ проблеми не вирішує.

Над проблемами утилізації побутових відходів працюють такі вчені як Н. Галь [1], І. В. Гонтаренко [2], В. І. Коломієць [3], М. С. Мальований [6], М. Новиков [9], В. В. Шкурко [13], С. Крапива [4, Люшков О. Д. [5] і т.д.

Постановка завдання .

Метою дослідження є з'ясування можливостей застосування елементів маркетингу для вирішення господарсько-екологічних проблем регіону на прикладі вирішення ситуації з утилізацією сміття, що виникла в багатьох містах України.

Результати

Бурхливий процес світового економічного розвитку породив безвідповідальне ставлення людей до природи. Він привів до вольових рішень, які виявилися і можуть у найближчій перспективі виявитися згубними для екосистем, які формувалися тисячі й мільйони років. Екологічна система нашої планети стоїть перед загрозою деградації.

Сьогодні Україна поступово, але впевнено перетворюється на головний смітник Європи. Щорічно кількість сміття в країні збільшується на мільярд тонн. Під різноманітні полігони та звалища для його зберігання вже відведено понад 160 тисяч гектарів. Забруднення довкілля може впливати на людину прямо або побічно, через сільськогосподарські ресурси, через воду або інші біологічні продукти. Хімічні сполуки, що поступають в ґрунт, накопичуються і призводять до поступової зміни хімічних і фізичних його властивостей, знижують чисельність живих організмів, погіршують родючість.

Охорона довкілля та створення безпечних умов для життєдіяльності населення країни — одне з головних завдань, які офіційно поставила перед собою Україна.

При теперішніх темпах споживання природних ресурсів на кожного жителя планети в рік видобувається приблизно 20 т. сировини, з яких 90-98 % йде у відходи. Якщо в розвинутих країнах сільськогосподарські відходи утилізували на 90 %, корпуси автомашин на 98 %, відпрацьовані масла на 90 %, то значна частина промислових і будівельних відходів, відходів гірничодобувних і металургійних виробництв практично повністю не утилізували. Результатами цього стало нагромадження великої кількості відходів, в першу чергу токсичних, радіоактивних. Перед людством вже давно постало питання можливості переробки відходів різноманітних галузей. Дещо в цьому напрямку робиться, але на жаль не багато. Так, наприклад, багато золотодобувних підприємств використовують як руду відвали, які накопичувалися не одну сотню років – розвиток технології

добування дозволяє експлуатувати значно бідніші руди. Проте, вилучається лише мала частина цінної речовини, що не може вирішити саму проблему накопичення відходів. Сьогодні власне переробці промислових відходів піддається не більше 20 % від їх загального об'єму.

У Великобританії повторне використання цинку становить 22 % від загального обсягу використання, олова – 24 %, алюмінію – 29 %, міді – 32 %, свинцю – 60 %, заліза та сталі – 67 %. У США вторинними ресурсами забезпечується 50 % споживання чорних металів та свинцю, більше 40 % міді та нікелю, 30 % олова та титану, 24-28 % алюмінію, цинку і паперу, близько 15 % магнію. В Японії вторинне використовується до 60 % нафтопродуктів, 40 % автопокришок, 35-44 % чорних металів, свинцю, гуми та паперу, 21-32 % міді, цинку і алюмінію, 15 % пластичних мас.

Ситуація із побутовими відходами в усіх регіонах України складна та потребує негайного вирішення, тому що кількість сміття постійно та безупинно зростає. Потрібно шукати шляхи вирішення проблеми зі сміттям у наших містах. У сучасних умовах існують такі альтернативні методики переробки відходів: попереднє сортування, консервування на полігонах, спалювання, зволожувальне закопування сміття, біотермічне компостування, піролізи. Слід зазначити, що для кожного регіону необхідно підібрати свій шлях боротьби зі сміттям, також потрібне прийняття рішення про сміттєпереробне підприємство із основними лініями з переробки сміття (макулатура, скло, пластик, деревина тощо).

По тому, як людство ставиться до сміття, можна судити наскільки суспільство цивілізоване. Чим вище щабель розвитку, тим гостріше постає проблема утилізації все різноманітніших відходів. Водночас суворішають і вимоги до тих, хто дозволяє собі смітити у громадських місцях. У нас же застаріла «сміттєва» проблема, особливо проблема утилізації відходів промисловості, ніяк не зрушить з мертвої точки. Підприємства не зацікавлені за свої кошти створювати спеціалізовані цехи й ділянки по переробці й утилізації промислових відходів. Неутилізоване сміття завдає шкоди екології, сміттєзвалища, де гниють сотні тонн непотребу, отруюють повітря, ґрунт, підземні води й перетворюються у серйозну небезпеку для людини і довкілля. Тому, з метою запобігання подальшому хижачькому забрудненню навколишнього середовища, цю проблему можна вирішити такими шляхами:

впровадити в Україні обов'язкову систему роздільного збору, сортування й сепарації сміття і систему вторинної переробки твердих побутових відходів:

- ініціювати розробку пакету законодавчих документів щодо безпечного вирішення проблеми сміття в Україні;
- посилити боротьбу зі стихійними звалищами та наслідками їх існування;

– організувати проведення науково-дослідницьких робіт зі створення екологічно чистих технологій переробки та знешкодження промислового й побутового сміття;

– розпочати загальноукраїнську інформаційно-освітню кампанію для роз'яснення необхідності належного збору сміття для його подальшої утилізації.

Щодо маркетингової комунікаційної політики, то її основні цілі такі: поінформувати людей про наявну проблему, звернувши увагу на неї, та запропонувати найважливіший шлях вирішення проблеми – побудування сміттєпереробного заводу; показати у рекламних повідомленнях переваги сміттєпереробного заводу для міста; вплинути на жителів міста, щоб вони не залишилися байдужими до вирішення даної проблеми; певним чином підготувати жителів міста до сортування сміття; сформувавши у жителів особливе свідоме відношення до проблеми сміття в місті з бажанням допомогти або хоча б не залишитися осторонь. Структура рекламної кампанії передбачає використання ідеї, що збуджує до дії. Особливе значення для рекламної

кампанії соціального спрямування має реклама на сміттєвих контейнерах. Так можна на сміттєвих контейнерах розмістити спеціальні рекламні заклики: «Це – сировина для переробки», «Сміття потребує сортування та переробки», «Переробка сміття – це кращий захід запобігати екологічній катастрофі». Ефективно також створити спеціальну рубрику у місцевих газетах, в якій буде описуватися проблема із відходами та пошук її вирішення.

Висновки

Проведені дослідження свідчать про важливість використання елементів маркетингу для вирішення господарсько-екологічних проблем міста, зокрема, які стосуються утилізації сміття, захисту навколишнього середовища та інших.

За результатами проведеного маркетингового дослідження з'ясовано думку населення міста і запропоновано альтернативні стратегії з метою вирішення проблеми утилізації відходів в місті. Показано, що багатьом містам України необхідне побудування сміттєпереробного заводу для поліпшення ситуації, яка склалася на сьогодні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галь Н. Відходи по-європейськи // Прес-служба Сумської ОДА.
2. Гонтаренко І. В. Упаковка соків. Проблема її безпечності та утилізації // Збірник тез для конференції 2007 року.
3. Коломієць В. І. Державне управління відходами // Екологія і ресурси. – 2005. – № 11. – С. 8.
4. Крапива С. Гроза перегаром // Бизнес. – 2007. – № 13. – С. 102–103.
5. Люшук О. Д. Удосконалення нормативно-технічної бази оцінки економічного ризику розміщення об'єктів поводження із твердими побутовими відходами в екологічній експертизі // Екологічний вісник. – 2006. – № 4. – С. 8.
6. Мальований М. С. Шляхи утилізації твердих відходів // Екологічний вісник. – 2004. – № 1-2. – С. 10–11.
7. Маркетинг: бакалаврський курс: Навч. посібник / За заг. редакцією д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2004. – 976 с.
8. Мартиненко М. М., Ігнат'єва І. А. Стратегічний менеджмент: Підручник. – К. : Каравела, 2006. – 320 с.
9. Новиков М. Баки тонуть в мусорі // Ваш шанс. – 2007. – № 23. – 13 с.
10. Примак Т. О. Маркетингові комунікації на сучасному ринку: Навчальний посібник. – К. : МАУП, 2003. – 200 с.
11. Псарев В. М. На страже здоров'я. – Суми : Корпункт, 2006. – 344 с.
12. Сердюк Т. В. Визначення пріоритетності реалізації інноваційних проектів // Формування ринкових відносин. – 2005. – № 5. – С. 42–49.
13. Шкурко В. В. Еколого-гігієнічні проблеми сучасного урбанізованого міського середовища // Екологічний вісник. – 2005. – № 4. – С. 8–9.
14. Закон України № 187/98-ВР від 05.03.98 «Про відходи».
15. ДСТУ ДК 005-96. Класифікатор відходів.

Рецензенти: **Штир'єв О. М.** – к. н. держ. упр., доцент;
Донченко Т. О. – к. н. держ. упр., ст. викладач.

© Шанаєва-Цимбал Л. О., 2014

Дата надходження статті до редколегії 12.09.2014 р.

ШАНАЄВА-ЦИМБАЛ Людмила Олексіївна – здобувач Академії муніципального управління, м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: підходи механізми формування громадянського суспільства.